

93.1.7
7R - ✓
2004

TRẦN QUỐC VƯỢNG - VŨ TUẤN SÁN

HÀ NỘI NGHÌN XƯA

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

No VV-D4/6313

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2004

MỤC LỤC

- Lời Nhà xuất bản

5

Phần mở đầu

MỘT CÁI NHÌN KHÁI QUÁT VỀ TRUYỀN THỐNG THỦ ĐÔ TRƯỚC KHI TIẾN BƯỚC TRÊN DẶM ĐƯỜNG DÀI VÀO QUÁ KHỨ THĂNG LONG

1. Hà Nội ta đánh giặc giỏi	9
2. Hà Nội ta làm ăn tài	13
3. Hà Nội ta vui chơi nhả	17

Phần thứ nhất

NON SÔNG HÀ NỘI

1. Núi Nùng	26
2. Sông Tô Lịch	29
3. Hồ Tây	34
4. Hồ Gươm	39

Phần thứ hai

HÀ NỘI THỜI DỰNG NƯỚC

1. “Đẻ đất, đẻ nước”	47
2. Rìu đá, trống đồng kể chuyện Hà Nội cổ	52
3. Làng – Hà Nội – gốc	56
4. Người anh hùng làng Dóng	61

5. Cổ Loa	67
6. Thành Cổ Loa	72
7. Ông Nỏ, hay tướng quân Cao Lỗ	79
8. Lý Ông Trọng	82
9. Ông Nồi	85

Phần thứ ba

HÀ NỘI CỔ, 1.000 NĂM ĐẤU TRANH GIÀNH LẠI NƯỚC

I. Hà Nội thời đại Hai Bà Trưng	91
1. Ba chị em trong ngõ Thổ Quan	92
2. Ông tổ lò vật Mai Động	95
3. Nàng Tía	96
4. Ba anh em: chàng Quách và hai nàng Đinh	98
5. Ba tướng họ Đào ở Ngọc Động	99
6. Khoả Ba Sơn ở Xuân Đỗ Hạ	100
7. Nàng Quốc ở Hoàng Xá	101
8. Thành Công	102
9. Ông Đống và ông Hựu ở Kim Hồ	103
10. Vợ chồng Đào Kỳ – Phương Dung	104
11. Đông Bảng ở Gia Lộc	106
12. Thuỷ Hải – Đặng Giang – Khổng Chúng	107
13. Đức Bà làng Dâu, hay công chúa Vĩnh Huy	108
14. Đền Hai Bà	109
15. Hà Nội cổ: những năm mờ thời Trưng – Triệu	113
16. Đất đai Hà Nội thời Trưng – Triệu: Long Biên và Hà Nội	117
17. Tống Bình và Hà Nội	120

II. Hà Nội thời Tiền Lý	122
1. Lão tướng Phạm Tu	122
2. Bên cửa sông Tô, Vạn Xuân khai quốc	126
III. Hà Nội thời Bố Cái Đại Vương	128
1. Quận trị và phủ trị	128
2. Từ La Thành đến Đại La thành	131
3. Khởi nghĩa và binh biến: truyền thống quật cường của Hà Nội cổ	135
IV. Tháng năm mùa hè năm 905, thế kỷ X: Hà Nội cổ sạch bóng thù	138
V. Từ Cổ Loa, qua Hoa Lư, đến Thăng Long	143

Phần thứ tư

THĂNG LONG ĐỜI LÝ

1. Nhân đọc lại bài “Chiếu dời đô”	149
2. Thành phố “Rồng bay” (Thăng Long)	152
3. Đèn Cầu Mầu, Cầu Nhi và đèn Bạch Mã với câu chuyện dời đô	155
4. Đèn Đồng Cổ và hội thẻ đời Lý	159
5. Cảnh sắc thiên nhiên	163
6. Khu vực hoàng cung	166
7. Phố phường kinh thành	169
8. Khu Thập Tam Trại	178
9. Dân kinh kỳ các hạng – áo quần – trang sức – cái răng – cái tóc	182

10. Chùa chiền	184
11. Kiến trúc Thăng Long	193
12. Một vài chân dung người Thăng Long đời Lý	200
13. Thăng Long 216 năm thời Lý	226

Phần thứ năm

THĂNG LONG ĐỜI TRẦN

1. Vài nét chấm phá về Thăng Long đời Trần	235
2. Thăng Long đời Trần trong mắt một sứ giả nhà Nguyên	239
3. Hoàng cung	243
4. Kinh thành	248
5. Thăng Long kháng chiến chống Mông – Nguyên	264

Phần thứ sáu

SINH HOẠT VĂN HÓA Ở THĂNG LONG BUỔI LÝ – TRẦN

1. Hội mùa đông – xuân	289
2. Vào hè	303
3. Hội thu	308
4. Những nét sinh hoạt văn hoá khác ở Thăng Long đời Trần	316
5. Y dược	325

Phần thứ bảy

THĂNG LONG BUỔI CUỐI TRẦN

1. Một tấm gương tiết tháo: Chu Văn An	333
2. Quý tộc sa đọa	342

3. Sự biến Dương Nhật Lễ	345
4. Nông dân khởi nghĩa tấn công kinh thành	346
5. Kinh thành bị tàn phá	347
6. Hồ Quý Ly dời đô vào Thanh Hoá và cướp ngôi họ Trần	349
Thăng Long hai thế kỷ XIII – XIV	352
Tạm kết luận	356